नेदञ्चिकीर्षितं तस्य कुन्तीपुत्त्रो युधिष्ठिरः। जानाति धर्म्मराजो हि श्रुत्वा कुरु यथेच्छसि। ५५०२०
॥ वैशम्पायन उवाच॥ ते सर्व्व एव राजानमभिजग्मुर्युधिष्ठिरं। अभिगम्य च तत्सर्व्वं शशंसुस्तस्य चेष्टितं।
अजातशत्रुस्तच्छ्रुत्वा गन्धर्व्वस्य वचस्तदा। मोचयामास तान् सर्व्वान् गन्धर्व्वान् प्रशशंस च।
दिष्ट्या भवद्भिर्व्वलिभिः शत्रुः सर्व्वैर्न हिंसितः। दुर्व्वृत्तो धार्त्तराष्ट्रोऽयं सामात्यज्ञातिबान्धवः।
उपकारो महांस्तात कृतोऽयं मम खेचरैः। कुलं न परिभूतं मे मोक्षणेऽस्य दुरात्मनः।
आज्ञापयध्वमिष्टानि प्रीयामो दर्शनेन वः। प्राप्य सर्व्वानभिप्रायांस्ततो व्रजत माचिरं। ५५०२५
अनुज्ञातास्तु गन्धर्व्वाः पाण्डुपुत्त्रेण धीमता। सहाप्सरोभिः संहृष्टाश्चित्रसेनमुखा ययुः।
देवराडपि गन्धर्व्वान्मृतांस्तान् समजीवयत्। दिव्येनामृतवर्षेण ये हताः कौरवैर्युधि।
ज्ञातींस्तानवमुच्याथ राजदारांश्च सर्व्वशः। कृत्वा च दुष्करं कर्म्म प्रीतियुक्ताश्च पाण्डवाः।
स्त्रीकुमारैः कुरुभिः पूज्यमाना महारथाः। बभ्राजिरे महात्मानः क्रतुमध्ये यथाऽग्नयः।
ततो दुर्य्योधनं मुक्तं भ्रातृभिः सहितस्तदा। युधिष्ठिरस्तु प्रणयादिदं वचनमब्रवीत्। ५५०३०
मास्म तात पुनः कार्षीरीदृशं साहसं क्वचित्। न हि साहसकर्त्तारः सुखमेधन्ति भारत।
स्वस्तिमान् सहितैः सर्व्वैर्भ्रातृभिः कुरुनन्दन। गृहान् व्रज यथाकामं वैमनस्यञ्च माकृथाः।
॥ वैशम्पायन उवाच॥ पाण्डवेनाभ्यनुज्ञातो राजा दुर्य्योधनस्तदा। अभिवाद्य धर्म्मपुत्त्रं गतेन्द्रिय इवातुरः।
विदीर्य्यमाणो व्रीडावान् जगाम नगरं प्रति। तस्मिन गते कौरवेये कुन्तीपुत्त्रो युधिष्ठिरः।
भ्रातृभिः सहितो वीरः पूज्यमानो द्विजातिभिः। तपोधनैश्च तैः सर्व्वैर्वृतः शक्र इवामरैः। ५५०३५
तथा द्वैतवने तस्मिन् विजहार मुदायुतः।

इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि घोषयात्रापर्व्वणि दुर्य्योधनमोक्षणे पञ्चचत्वारिंशदधिकद्विशततोऽध्यायः॥ २४५॥

॥ जनमेजय उवाच॥ शत्रुभिर्जितबद्धस्य पाण्डवैश्च महात्मभिः। मोचितस्य युधा पश्चान्मानिनः सुदुरात्मनः।
कत्थनस्यावलिप्तस्य गर्व्वितस्य च नित्यशः। सदा च पौरुषोदार्य्यैः पाण्डवानवमन्यतः।
दुर्य्योधनस्य पापस्य नित्याहङ्कारवादिनः। प्रवेशो हास्तिनपुरे दुष्करः प्रतिभाति मे।
तस्य लज्जान्वितस्यैव शोकव्याकुलचेतसः। प्रवेशं विस्तरेण त्वं वैशम्पायन कीर्त्तय। ५५०४०
॥ वैशम्पायन उवाच॥ धर्म्मराजनिसृष्टस्तु धार्त्तराष्ट्रः सुयोधनः। लज्जयाऽधोमुखः सीदन्नुपासर्पत् सुदुःखितः।
स्वपुरं प्रययौ राजा चतुरङ्गबलानुगः। शोकोपहतया बुद्ध्या चिन्तयानः पराभवं।
विमुच्य पथि यानानि देशे सुयवसोदके। सन्निविष्टः शुभे रम्ये भूमिभागे यथेप्सितं।
हस्त्यश्वरथपादातं यथास्थानं न्यवेशयत्। अथोपविष्टं राजानं पर्य्यङ्के ज्वलनप्रभे।
उपसृतं यथासोमं राज्ञा रात्रिसङ्क्षये। उपागम्याब्रवीत् कर्णो दुर्य्योधनमिदं तदा। ५५०४५
दिष्ट्या जीवसि गान्धारे दिष्ट्या नः सङ्गमः पुनः। दिष्ट्या त्वया जिताश्चैव गन्धर्व्वाः कामरूपिणः।
दिष्ट्या समग्रान् पश्यामि भ्रातॄंस्ते कुरुनन्दन। विजिगीषूञ्रणे युक्तान् निर्जितारीन्महारथान्।
अहं त्वभिद्रुतः सर्व्वैर्गन्धर्व्वैः पश्यतस्तव। नाशक्नुवं स्थापयितुं दीर्य्यमाणाञ्च वाहिनीं।